

Tjänsteskrivelse

2024-11-07

Handläggare:

Per Åsbrink
026-17 80 00
per.asbrink@gavle.se

Diarienummer: 24SON176

Nämnd:

Socialnämnd

Yttrande på remiss av SOU 2024:60 Stärkt stöd till anhöriga

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Bakgrund

Socialnämnden har ålagts yttra sig i rubricerat ärende, som är en remiss gällande:

”Remiss av SOU 2024:60 Stärkt stöd till anhöriga - ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga”.

Nästan var femte person vårdar, hjälper eller regelbundet stödjer en närstående som är äldre, har en funktionsnedsättning eller är långvarigt fysiskt eller psykiskt sjuk.

Anhöriga är en stor och heterogen grupp från barn till äldre personer. Deras behov av stöd ser olika ut.

Regeringen tillsatte i juni 2023 en särskild utredare med uppdrag att analysera och föreslå effektiva åtgärder som säkerställer ett ändamålsenligt och individanpassat stöd till anhöriga till personer som är långvarigt sjuka, till anhöriga till personer som är kortvarigt allvarigt sjuka och till anhöriga som är barn. Uppdraget innehåller flera deluppdrag. Den särskilda utredaren ska bland annat:

- Analysera behovet och lämna förslag om stöd i form av kontaktperson till anhöriga.
- Analysera behovet och lämna förslag på åtgärder som säkerställer ett ändamålsenligt stöd till anhöriga som är barn.
- Analysera behovet och lämna förslag om en nationell anhöriglinje.

Socialnämnden ska erbjuda en anhörigkontakt för anhöriga med ett särskilt behov av stöd.

Utredningen föreslår att en ny bestämmelse införs i socialtjänstlagen som ger socialnämnden en skyldighet att erbjuda en anhörigkontakt till anhöriga med ett särskilt behov. Anhörigstödet kan te sig olika ut, ett individuellt utformat stöd i form av: information, vägledning och stöd med att planera. Syftet med anhörigkontakten är ytterst att underlätta för den anhöriga och stärka dennes förutsättningar att på egen hand hantera situationen. Förslaget förväntas leda till vuxna anhöriga med ett särskilt behov av stöd får en mer ändamålsenlig hjälp och att det stödet blir mer likvärdig över landet.

Stödet till barn som är anhöriga förtydligas både avseende socialtjänsten och hälso- och sjukvården

I en ny bestämmelse i socialtjänstlagen förtydligas att socialnämnden ansvarar för att ett barn, som är anhörig, får det stöd och den hjälp som barnet behöver. Syftet med förslaget är att fler barn uppmärksammas och erbjuds stöd och hjälp när de påverkas negativt av att vara anhöriga.

Utökat stöd till stödlinjer för anhöriga

Utredningen föreslår att befintliga stödlinjer som riktar sig till anhöriga får ett ökat ekonomiskt stöd. Utredningen ser även behov av en informationsportal för anhöriga.

Kostnader och samhällsekonomiska konsekvenser

Förslagen till lagändringar beräknas medföra ökade kostnader för kommuner och regioner med sammanlagt 300 milj.kr per år. Enligt den så kallade finansieringsprincipen ska staten ersätta kommuner och regioner med motsvarande belopp.

Förslagen beräknas ge samhällsekonomiska besparingar bland annat genom minskade kostnader för fysisk och psykisk sjukdom hos anhöriga och ett ökat deltagande i arbetslivet.

Samtliga lagförslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Yttrande

Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag, men med några synpunkter.

Detta är tyvärr vanligt förekommande att anhöriga inte har kunskap om insatser inom anhörigstöd i Gävle kommun och att insatserna därför många gånger kommer in för sent. Behovet av en aktiv marknadsföring rörande möjligheter till anhörigstöd är således stort. Men pga. det ekonomiskt ansträngda läget klarar inte kommunen av marknadsföring i någon större utsträckning.

I dagsläget erbjuder anhörigstöd i kommunen mellanmänniska möten och anhöriggrupper. Däremot är behovet av individuella insatser inte tillgodosedda pga. resursbrist.

Det finns behov av att utveckla verksamheterna att alltid ha med anhörigperspektivet. Dock har utbildningar, t.ex. inom äldreomsorgen, tvingats att avslutas pga. att det ekonomiskt ansträngda läget.

Behov av information och vägledning till anhöriga är stort. Flertalet av de anhöriga som har kontakt med anhörigstöd vittnar om att det varit en livlina, att kontakten har gjort att de orkat mer och längre. Om kommunen fick till ett starkt anhörigstöd skulle det troligen leda till att vårdpersonalen och chefer skulle kunna ägna sig mer åt att skapa god kvalitet i verksamheterna i stället för att arbeta reaktivt.

Välfärd Gävle anser att utredningens förslag om stärkt stöd till anhöriga är positivt, men en förutsättning för att kunna realisera utredningens förslag är att kommunerna ges ekonomiska förutsättningar för detta.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Välfärd

Socialnämnden har ålagts yttra sig över remiss av SOU 2024:60 Stärkt stöd till anhöriga - ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga. Ärendet hanteras för beslut av Socialnämnden vid sammanträdet den 10 december 2024. Utredare Per Åsbrink har varit ansvarig handläggare i ärendet. Med vid handläggningen av ärendet har även Pia Gabrielli, verksamhetschef, Förebyggande och kompetens, Välfärd Gävle deltagit.